MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. május 25.[1]

C-223/15. sz. ügy

combit Software GmbH
kontra
Commit Business Solutions Ltd

(az Oberlandesgericht Düsseldorf [düsseldorfi tartományi ítélőtábla, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Szellemi tulajdon — Európai uniós védjegy — 207/009/EK rendelet — Az 1. cikk (2) bekezdése — Az európai uniós védjegy egységes jellege — A 102. cikk (2) bekezdése — A bitorlási cselekményektől való, európai uniós védjegybíróság által elrendelt eltiltás — Területi hatály — Az eltiltás területi hatályának korlátozása amiatt, hogy az eljáró bíróság tagállamán kívüli tagállamban nem áll fenn összetéveszthetőség — Bizonyítási teher”

Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem lehetőséget kínál a Bíróság számára, hogy tovább fejlessze a DHL Express France ítéletből[2] következő ítélkezési gyakorlatát, és pontosítsa azokat a feltételeket, amelyek mellett az európai uniós védjegyről szóló 207/2009/EK rendelet[3] 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja, illetve 102. cikkének (1) bekezdése alapján elrendelt eltiltáshoz területi korlátozás kapcsolódhat.

2. E problémakört egy európai uniós védjegybíróságként eljáró német bíróság vetette fel, a „combit” európai uniós szóvédjegy jogosultja által indított bitorlási keresettel összefüggésben, amely a „Commit” megjelölés használatának megtiltására irányult az informatika területére tartozó termékek és szolgáltatások vonatkozásában.

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — 2011. április 12-i ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238).

3 — 2009. február 26-i tanácsi rendelet (HL 2009., L 78., 1. o.). Az „Unió”, „európai uniós védjegy” és „európai uniós védjegybíróság” kifejezések 2016. március 23-tól lépnek a korábbi terminológia helyébe, a 2015. december 16-i (EU) 2015/2424 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2015., L 341., 21. o.) 1. cikke alapján.

Jogi háttér

3. A 207/2009 rendelet (3) és (16) preambulumbekezdésének szövege a következő:

„(3) Az [Unió] […] célkitűzéseinek elérése érdekében szükségesnek látszik a védjegyekre vonatkozó olyan [uniós] rendelkezések megalkotása, amelyek révén a vállalkozások egyetlen eljárási rend keretében egységes oltalmat élvező, az [Unió] területének egészére kiterjedő hatályú [európai uniós] védjegyet szerezhetnek. Az [európai uniós] védjegy egységes jellegének az előbbiekben kifejtett elvét, ha e rendelet másként nem rendelkezik, alkalmazni kell.

[…]

(16) Az [európai uniós] védjegyek érvényessége és bitorlása tárgyában hozott határozatoknak az [Unió] egész területére kiterjedő hatállyal kell bírniuk, ugyanis ez az egyetlen módja annak, hogy elkerülhetők legyenek a […] határozatok közötti ellentmondások, továbbá, hogy megőrizhető legyen az [európai uniós] védjegyek egységes jellege. […]”

4. A 207/2009 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az [európai uniós] védjegyoltalom egységes, és az [Unió] egész területén azonos hatállyal rendelkezik: csak az [Unió] egésze tekintetében lajstromozható, ruházható át vagy lehet róla lemondani, illetve képezheti megszűnést megállapító vagy törlést kimondó, illetve használatát tiltó határozat tárgyát. Ha e rendelet eltérően nem rendelkezik, ezt az elvet és jogkövetkezményeit kell alkalmazni.”

5. E rendelet 9. cikkének (1) bekezdése [4] a következőképpen rendelkezik:

„[Az uniós] védjegyoltalom a jogosult számára kizárólagos jogokat biztosít. A kizárólagos jogok alapján a jogosult bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül gazdasági tevékenység körében használ

[…]

b) olyan megjelölést, amelyet a fogyasztók [az uniós] védjeggyel összetéveszthetnek a megjelölés és [az uniós] védjegy azonossága vagy hasonlósága, valamint a megjelölés és [az uniós] védjegy árujegyzékében szereplő áruk, illetve szolgáltatások azonossága vagy hasonlósága miatt; az összetéveszthetőség magában foglalja azt az esetet is, ha a fogyasztók a megjelölést gondolati képzettársítás (asszociáció) útján kapcsolhatják a korábbi védjegyhez;

[…].”

6. Ugyanezen rendelet 102. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ha az [európai uniós] védjegybíróság úgy találja, hogy az alperes az [európai uniós] védjegyet bitorolja, vagy azt megkísérelte, a bíróság az alperest eltiltja az [európai uniós] védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától, kivéve, ha nyomós okból ettől eltekint. Az [európai uniósa védjegybíróság nemzeti jogszabályaival összhangban meghozza továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek az említett eltiltás végrehajtását biztosítják.”

4 — Az alapügy tényállásának idején hatályos változata. Megjegyzem, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (2) bekezdésének c) pontja, amelyet a 2015/2424 rendelet 1. cikkének 11. pontja felváltott, lényegében hasonló rendelkezést tartalmaz, egy pontosítást leszámítva, amely szerint a bitorlási keresetek nem érintik a korábbi, az európai uniós védjegyek bejelentési vagy elsőbbségi időpontja előtt megszerzett korábbi jogokat.

Az alapeljárás tényállása

7. A combit Software GmbH német jog szerint működő társaság olyan német és európai uniós szóvédjegyek jogosultja, amelyek a „combit” megjelölés számára biztosítanak oltalmat az informatika területére tartozó termékek és szolgáltatások vonatkozásában.

8. A Commit Business Solutions Ltd egy izraeli jog szerint működő társaság, amely számos országban értékesít „Commit” szómegjelöléssel ellátott szoftvereket, a honlapján (www.commitcrm.com) elérhető online áruház révén. Az alapeljárás tárgyát képező tényállás idején az e honlapon megjelenő ajánlatokat németül is meg lehetett tekinteni, és a szoftvereket az online vásárlást követően közvetlenül Németországba lehetett szállítani.

9. A combit Software pert indított a Commit Business Solutions ellen a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi területi bíróság, Németország) mint európai uniós védjegybíróság előtt, annak érdekében, hogy az tiltsa meg a „Commit” szómegjelölés szoftverek vonatkozásában történő használatát az Európai Unióban, a combit európai uniós védjeggyel való összetéveszthetőség alapján. A felperes másodlagosan a német védjegyére hivatkozott, és az alapeljárás tárgyát képező szómegjelölés Németországban történő használatának megtiltását kérte.

10. A Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi területi bíróság) helyt adott a combit Software másodlagos kérelmének, és a német védjegy alapján elmarasztalta a Commit Business Solutions-t, miután megállapította, hogy a „combit” és a „Commit” megjelölés összetéveszthetők az érintett termékek német fogyasztói számára. Ugyanakkor a Landgericht Düsseldorf (düsseldorfi területi bíróság) elutasította az európai uniós védjegyre alapított elsődleges kérelmet, a használat hiánya miatt.

11. A combit Software e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be az Oberlandesgericht Düsseldorfhoz (düsseldorfi tartományi ítélőtábla) az európai uniós védjegyre alapított kérelmének elutasítása tárgyában, annak érdekében, hogy az eltiltást az Unió egész területére vonatkozóan rendeljék el.

12. A másodfokú európai uniós védjegybíróságként eljáró, kérdést előterjesztő bíróság az elsőfokú ítélettel ellentétben azt állapította meg, hogy bizonyítást nyert az európai uniós védjegy felperes által hivatkozott használata. Ezenkívül úgy ítélte meg, hogy az érintett megjelölések németországi összetéveszthetősége ítélt dolognak minősül, a helyzet ugyanakkor eltér az angol ajkú országok vonatkozásában. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezekben az országokban a fogyasztók a combit védjegyet képesek úgy észlelni, mint a „com” és „bit”, az informatika területén enyhe megkülönböztető képességgel rendelkező kifejezések rövidítését, valamint arra is, hogy azonnal megértsék a „commit” szó jelentését, így az ütköző megjelölések hangzásbeli hasonlóságát ellensúlyozza azok fogalmi eltérése.

13. A kérdést előterjesztő bíróság ekképpen az európai uniós védjegy egységes jellege elvének alkalmazása kapcsán fogalmaz meg kérdést olyan esetben, mint az alapeljárás tárgyát képező is, amelyben az összetéveszthetőség fennállása nem állapítható meg valamennyi uniós tagállam, különösen az angol ajkú tagállamok vonatkozásában. Megjegyzi, hogy ezen elv következetes alkalmazása azt eredményezné, hogy lehetővé teszik az európai uniós védjegy jogosultjának azt, hogy megtiltsa egy ütköző megjelölés használatát azokban a tagállamokban is, amelyekben egyáltalán nem áll fenn az összetéveszthetőség. Másrészt megjegyzi, hogy amennyiben az európai uniós védjegybíróság minden egyes tagállam esetében külön-külön lenne köteles vizsgálni az összetéveszthetőség fennállását, akkor az ilyen vizsgálat lelassítaná az eljárást, és jelentős költségekkel járna a felek számára.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

14. E körülmények között az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi ítélőtábla) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„Milyen következményekkel jár valamely [európai uniós] szóvédjegy összetéveszthetőségének megítélésére, ha egyes tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből a közösségi védjegy és az állítólagosan jogsértő megjelölés között fennálló hangzásbeli hasonlóságot egy fogalmi különbség semlegesíti, más tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből azonban nem:

a) Az összes tagállam egyik részének szemlélete, másik részének szemlélete vagy egy fiktív átlagos fogyasztójának szemlélete irányadó az összetéveszthetőség megítélése szempontjából?

b) Az Európai Unió egész területére vonatkozóan meg kell-e állapítani [az európai uniós] védjegy bitorlásának fennállását vagy fenn nem állását, ha csak az Európai Unió területének egy részén áll fenn az összetévesztés veszélye, vagy ebben az esetben különbséget kell tenni az egyes tagállamok között?”

15. A 2015. május 12-i előzetes döntéshozatalra utaló határozat 2015. május 18-án érkezett meg a Bíróság Hivatalához. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárásban részt vevő felek, a lengyel kormány, valamint az Európai Bizottság. A lengyel kormány kivételével e felek részt vettek a 2016. március 3-i tárgyaláson is.

Elemzés

16. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel, amelyeket együttesen javaslok elemezni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kérdezi, hogy az európai uniós védjegy bitorlásával kapcsolatos keresettel összefüggésben a 207/2009 rendelet 102. cikkének (1) bekezdése alapján elrendelt eltiltáshoz kapcsolódhat-e földrajzi korlátozás, azzal az indokkal, hogy az e rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett összetéveszthetőség nyelvi okokból valamely tagállamban vagy tagállamokban nem áll fenn.

17. Adott esetben azzal kapcsolatban is kérdést fogalmaz meg, hogy melyek azok a pontos feltételek, amelyek mellett az ilyen korlátozás elképzelhető.

Az európai uniós védjegy egységes jellegének elve

18. Az európai uniós védjegyjog az európai uniós védjegy egységes jellegének elvén alapul, amelyet a 207/2009 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése rögzít.[5]

5 — Lásd különböző összefüggésekben: 2008. szeptember 18-i Armacell kontra OHIM ítélet (C-514/06 P, EU:C:2008:511, 54. és 57. pont); 2011. április 12-i DHL Express France ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 40–45. pont); 2012. december 19-i Leno Merken ítélet (C-149/11, EU:C:2012:816, 41–43. pont).

19. Ennek az elvnek az indoka magának az Uniónak, mint egységes piacot alkotó egységes területnek a koncepciójában rejlik.[6] Az európai uniós védjegy rendszerének célja, hogy a nemzeti piacokéhoz hasonló feltételeket nyújtson a belső piacon. Az olyan egységes jogok, mint az uniós védjegy, ily módon egyedülállóságot biztosítanak a jogosult számára azon terület egészén, amelyen alkalmazni kell őket, valamint biztosítják a termék szabad mozgását. Ezért kifejezett ellenkező rendelkezés hiányában[7] az európai uniós védjegy azonos joghatásokkal bír az Unió egészében.[8]

20. A 207/2009 rendelet (3) és (16) preambulumbekezdése szerint a szóban forgó elv az európai uniós védjegyek egész Unió területén egységes oltalmának követelményében jelenik meg, oly módon, hogy az európai uniós védjegyek érvényessége és bitorlása tárgyában hozott határozatoknak az Unió egész területére kiterjedő hatállyal kell bírniuk.

21. Ugyanakkor a 207/2009 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése nem utal kifejezetten az európai uniós védjegy jogosultjának kérelmére az említett rendelet 102. cikke alapján elfogadott szankciók hatályára.

22. Az alapeljárásban felmerült problémakör ily módon az egységes jelleg elvének rendszerszerű, szélesebb hatályát érinti, és azt a – jogtudományban élénken vitatott[9] – kérdést veti fel, hogy milyen következményekkel jár ez az elv az olyan helyzetekben, amelyekre a 207/2009 rendelet 1. cikkének (2) bekezdése kifejezetten nem utal.

Az eltiltás területi hatályáról

23. Az európai uniós védjegy egységes jellegéből levezethető, hogy főszabály szerint az európai uniós védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától való, az európai uniós védjegybíróság által a 207/2009 rendelet 102. cikkének (1) bekezdése alapján elrendelt eltiltás hatálya az Unió egész területére kiterjed.

24. Ugyanis, egyrészt az európai uniós védjegybíróság joghatósága, amikor a 207/2009 rendelet nemzetközi joghatóságról szóló 97. cikkének (1)–(4) bekezdése alapján jár el, az Unió egész területére kiterjed. Másrészt az európai uniós védjegy jogosultjának az e rendelet alapján megadott kizárólagos joga kiterjed az Unió egész területére, ahol az európai uniós védjegyek egységes oltalmat élveznek.[10]

25. Ezt az elvi megfontolást azonban össze kell hangolni azzal a követelménnyel, amely szerint a jogosult kizárólagos jogára hivatkozva nem tilthatja meg az olyan megjelölés használatát, amely nem sérti a védjegy funkcióit.

6 — Lásd: a Bizottság felkérésére a Max Planck Iparjogvédelmi és Versenyjogi Intézet által szerkesztett, „Study on the overall functioning of the European trade mark system” (Az európai védjegyrendszer átfogó működésének elemzése) című tanulmány, München, 2011, 1.13–1.17. pont (http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/tm/20110308_allensbach-study_en.pdf).

7 — Lásd a 207/2009 rendelet 110. cikkét (az európai uniós védjegy használatától való eltiltás korábbi jogok alapján) és 111. cikkét (a helyi jelentőségű korábbi jogok kapcsán).

8 — Lásd: 1994. június 22-i IHT Internationale Heiztechnik és Danzinger ítélet (C-9/93, EU:C:1994:261, 53–55. pont); 2012. december 19-i Leno Merken ítélet (C-149/11, EU:C:2012:816, 42. pont).

9 — Lásd: Von Mühlendahl, A., „Community trade mark riddles: territoriality and unitary character”, *European Intellectual Property Review (EIPR)*, 2008, 66. o.; Sosnitza, O., „Der Grundsatz der Einheitlichkeit im Verletzungsverfahren der Gemeinschaftsmarke”, *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2011, 465. o.; Schnell, S., „The Community trade mark: unitary EU right – EU-wide injunction?”, *EIPR*, 2011, 210. o.; Żelechowski, Ł., „Infringement of a Community trade mark: between EU-wide and non-EU-wide scope of prohibitive injunctions”, *EIPR*, 2013, 287. o., és „Terytorialny zasięg sądowego zakazu naruszania prawa do wspólnotowego znaku towarowego”, *Europejski Przegląd Sądowy*, 2012, N° 2, 19. o., és N° 4, 28. o.

10 — 2011. április 12-i DHL Express France ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 38. és 39. pont).

26. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a kizárólagos jog biztosításának az a célja, hogy a jogosult számára lehetővé tegye különös jogosulti érdekeinek védelmét, azaz annak garantálását, hogy a védjegy betölthesse funkcióját. E jog gyakorlásának tehát azon esetekre kell korlátozódnia, amikor a megjelölés harmadik személy általi használata sérti vagy sértheti a védjegy funkcióit. [11]

27. Amint azt a Bíróság a DHL Express France ítéletben megállapította, e megfontolásokat figyelembe véve, bizonyos esetekben az eltiltás területi hatályát korlátozni lehet. [12]

28. Úgy vélem, hogy a jelen ügyben felvetett kérdésekre adandó válasz ilyen módon bizonyos mértékig levezethető az említett ítéletből.

29. A Bíróság ugyanis azt mondta ki, hogy ha az uniós védjegybíróság megállapítja, hogy a védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények egyetlen tagállamra vagy az Unió területének egy részére korlátozódnak, többek között mivel az alperes bizonyítja, hogy a kérdéses megjelölés használata, különösen nyelvi okok miatt, nem veszélyezteti, illetve nem veszélyeztetheti a védjegy funkcióit, ennek a bíróságnak korlátoznia kell az általa elrendelt eltiltás területi hatályát. [13]

30. A 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontjában említett, a jelen ügyben hivatkozott kizárólagos jogot illetően, az esetlegesen vitatott védjegy alapvető funkciója a jelölt áru vagy szolgáltatás kereskedelmi eredetének jelölése. Márpedig hasonló megjelölés használata esetén összetéveszthetőség hiányában ezen alapvető funkció sérelme kizárható.

31. A fenti megfontolásokból kitűnik, hogy amennyiben az Unió területének egy részén az összetéveszthetőség – például az alapeljárásban szereplőhöz hasonló nyelvi okok miatt – kizárható, a megtámadott megjelölésnek az Unió e része vonatkozásában történő használata nem sérti a védjegy funkcióit, e körülmény igazolja a 207/2009 rendelet 102. cikkének (1) bekezdése alapján elrendelt eltiltás területi hatályának korlátozását.

A korlátozás feltételeiről

32. Az eltiltás területi hatálya adott esetben történő korlátozásának relevanciájára irányuló vizsgálat során az eljáró európai uniós védjegybíróságnak figyelembe kell vennie azt, hogy az ilyen korlátozás kivételt jelent az európai uniós védjegy egységes jellegének elve alól.

33. E megfontolás igazolja többek között a bizonyítási teher megfordulását az eltiltás kérelmezője javára.

34. Ahogyan az a DHL Express France ítéletből [14] kitűnik, az alperesnek kell bizonyítania, hogy az Unió területének egy részén a kérdéses megjelölés használata nem veszélyezteti, illetve nem veszélyeztetheti a védjegy funkcióit.

35. A bizonyítási teher ily módon való telepítése kihat az uniós védjegybíróság által elvégzendő elemzésre.

11 — 2002. november 12-i Arsenal Football Club ítélet (C-206/01, EU:C:2002:651, 54. pont); 2009. június 18-i L'Oréal és társai ítélet (C-487/07, EU:C:2009:378, 60. pont), valamint 2010. március 23-i Google France és Google ítélet (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, 49. pont).

12 — 2011. április 12-i DHL Express France ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 46. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

13 — 2011. április 12-i DHL Express France ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 48. pont). A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az eltiltás korlátozása akkor is érvényesül, ha a kérelmet benyújtó fél korlátozta keresetének területi hatályát.

14 — 2011. április 12-i ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 48. pont).

36. Először is, mivel az eltiltás hatályának korlátozását az alperesnek az Európai Unió területének egy konkrét része vonatkozásában kell kérnie és megindokolnia, nem az eljáró uniós védjegybíróság feladata annak vizsgálata, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll-e.

37. E tekintetben nem értek egyet azzal az álláspontttal, amely egyes nemzeti bíróságok ítélkezési gyakorlatából kitűnik.

38. Így például a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), a „Volks-” előtagot tartalmazó védjegyekre vonatkozó, elsődlegesen a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének c) pontját érintő ítéletében nem zárta ki, hogy az e rendelkezés c) pontjára alapított kérelemmel összefüggésben az európai uniós védjegybíróságnak hivatalból meg kell vizsgálnia, hogy az összetéveszthetőség megállapítása az Európai Unió egész területére vonatkozik-e. [15]

39. Egy viszonylag új ítéletben a High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division (legfelsőbb bíróság [Anglia és Wales], Chancery Division, Egyesült Királyság) láthatóan úgy ítélte meg, hogy a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapuló páneurópai eltiltás iránti kérelem esetén a felperesnek – akire a bitorlás bizonyításának terhe hárul – kell bizonyítania, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll, és e tekintetben nem támaszkodhat „vélelmekre”. [16]

40. Ez az álláspont véleményem szerint nem egyeztethető össze a Bíróság által a DHL Express France ítéletben hozott döntéssel, amely szerint a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapuló eltiltásnak főszabály szerint páneurópai hatállyal kell rendelkeznie, kivéve, ha az alperes ez ellen tiltakozik, és bizonyítja, hogy az összetéveszthetőség fennállására vonatkozó megállapítás csak bizonyos konkrétan megjelölt tagállamok vonatkozásában fogadható el. [17]

41. Álláspontom szerint az európai uniós védjegy eltiltást kérelmező jogosultja teljesíti bizonyítási kötelezettségét, amennyiben bizonyítja a bitorlás tényének vagy veszélyének fennállását. Ezzel szemben az eltiltás esetleges korlátozásához kapcsolódó eljárási teher teljes egészében az alperesre hárul.

42. Ez az eljárási teher kiterjed az állítás terhére (*onus proferendi*) és a szigorú értelemben vett bizonyítási teherre (*onus probandi*). [18] Ennélfogva, azt az esetet kivéve, ha az alperes – konkrét érvelés előadásával – felveti e szempontot, az eljáró bíróság nem vizsgálhatja hivatalból, hogy az összetéveszthetőségre vonatkozó elemzése az Unió egész területére érvényes-e.

15 — Lásd: 2013. április 11-i I ZR 214/11. sz. határozat, 67. pont. E határozatban a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) kiemelte, hogy mivel a felperes a b) ponton alapuló eltiltást kért az Unió egész területén, e kérelemnek csak akkor lehet helyt adni, ha az európai uniós védjegy megkülönböztető képességgel rendelkezik az Unió egész területén. Lásd az ezen ítélet és a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem kapcsolatát illetően: Lambrecht, A., „EuGH-Vorlage zur einheitlichen Wirkung der Gemeinschaftsmarke im Verletzungsverfahren”, GRUR-Prax, 2015, 280. o.

16 — Lásd: a High Court of Justice (England and Wales), (Chancery Division) [legfelsőbb bíróság (Anglia és Wales), kancelláriai kollégium] 2015. február 11-i Enterprise Holding Inc kontra Europcar Group UK Limited & Anor ítélete [2015] EWHC 300 (Ch), különösen 10. és 27. pont. Az angol bíróság elismerte, hogy ez az álláspont, a 2011. április 12-i DHL Express France ítéletre (C-235/09, EU:C:2011:238) figyelemmel, vitatható.

17 — 2011. április 12-i ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238, 48. pont). Ezzel szemben a Bíróságnak még nem volt alkalma döntenie olyan kérelem területi hatályáról, amelynek alapja az ugyanezen rendelet 9. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett jóhírnevet élvező védjegy. Ami az ilyen védjegyre valamely nemzeti védjegy lajstromozásával szembeni felszólalás érdekében történő hivatkozás lehetőségét illeti, lásd: 2015. szeptember 3-i Iron & Smith ítélet (C-125/14, EU:C:2015:539).

18 — Az eljárási teher ilyen felfogása ismert többek között a lengyel (*ciężar twierdzenia i dowodu*) és a német jogban (*Darlegungs- und Beweislast*). Lásd: Adrych-Brzezińska, I., „Ciężar dowodu w prawie i procesie cywilnym”, LEX Wolters Kluwer, Varsó, 2015, 55. o.

43. A bizonyítási teher ilyen megosztását – amelynek eleme az alperes arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a területi korlátozás szükségességére hivatkozzon, és azt bizonyítsa – néhány nemzeti bíróság elfogadta.[19] Jogtudományi észrevételek szerint a bizonyítási teher e megfordítását teljes mértékben igazolja az, hogy az európai uniós védjegy egységes jellege alóli kivételről van szó. Ilyen módon az alperesre hárul annak alátámasztása, hogy a jogosult jogainak megsértésére vonatkozó megállapítás nem vonatkozik egyes konkrét tagállamokra.[20]

44. Másodszor, az eljáró európai uniós védjegybíróságnak az alperestől megkövetelt bizonyítási szint meghatározása érdekében is figyelembe kell vennie az eltiltás területi korlátozásának kivételes jellegét.

45. E tekintetben álláspontom szerint egyértelműen meg kell különböztetni két esetet.

46. Egyrészt az állítás terhe és a szigorú értelemben vett bizonyítási teher kizárólag az egységes európai uniós védjegyjog által szabályozott szempontokat jelentenek, mivel azok szorosan kapcsolódnak az anyagi jog alkalmazásához. Egyébként az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az európai uniós védjegyet illetően a bizonyítási teher megosztását nem határozhatja meg a tagállamok nemzeti joga, hanem az az uniós jogra tartozik. Ha ugyanis e kérdés a tagállamok nemzeti jogának hatálya alá tartozna, az veszélyeztethetné az európai uniós védjegy egységes oltalmának célját.[21]

47. Másrészt, a megkövetelt bizonyítási szintet és a bizonyítás módjait az eljáró bíróság tagállamának nemzeti joga önállóan szabályozza. Az eljárási jog olyan vetületeiről van ugyanis szó, amelyeket a 207/2009 rendelet 101. cikke (3) bekezdésének megfelelően – az említett rendelet által kifejezetten hivatkozott elemek kivételével – az eljáró bíróság székhelye szerinti nemzeti jog szabályoz.

48. A bizonyítási szintre és a bizonyítás módjaira vonatkozó nemzeti szabályok alkalmazása során ugyanakkor a nemzeti bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy ne veszélyeztesse az európai uniós védjegy egységes oltalmának célját.

49. Megjegyzem, hogy az annak alátámasztására irányuló bizonyítás, hogy az összetéveszthetőség földrajzilag körülhatárolható, jelentős erőfeszítést igényelhet, különösen, ha e bizonyítás az eljáró bíróság székhelye szerinti országtól eltérő országot érint. A fentiekre figyelemmel, az eltiltás területi hatálya korlátozásának elérése érdekében az alperesnek hivatkoznia kell e körülményre, és e tekintetben konkrét érvelést kell előadnia. Ezenkívül, amennyiben a nemzeti eljárási szabályok ezt előírják, az európai uniós védjegybíróság megkövetelheti az alperestől, hogy olyan konkrét bizonyítást terjesszen elő, amely lehetővé teszi a bitorlás veszélyének kizártságát valamely tagállamban vagy tagállamokban.

50. E megfontolások összességére tekintettel az eltiltás területi hatályát akkor kell korlátozni, ha az alperes olyan konkrét érvelést terjeszt elő, amely lehetővé teszi az összetéveszthetőség kizárását valamely tagállamban vagy tagállamokban, és adott esetben erre vonatkozó bizonyítékot szolgáltat. Nem a 207/2009 rendelet 97. cikkének (1)–(4) bekezdése alapján eljáró uniós védjegybíróság feladata tehát annak vizsgálata, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll-e.

19 — Lásd: az Oberster Gerichtshof (legfelsőbb bíróság, Ausztria) 2012. június 12-i ítélete a 17 Ob 27/11m. sz. ügyben (2.2 pont, b) alpont), valamint a német és az egyesült királyságbeli bíróságok ítélkezési gyakorlata, idézi: Ashby, S., „Enforcement of A Community Trade Mark”, in *The ITMA & CIPA Community Trade Mark Handbook*, Sweet & Maxwell, 2015, 196. o.

20 — Lásd: Schennen, D., in Eisenführ, G., Schennen, D., „Gemeinschaftsmarkenverordnung”, 4. kiadás, Carl Heymanns Verlag, Köln, 2014, 1. cikk, 33. pont, valamint Sosnitza, O., i. m., 469. o.

21 — Lásd ebben az értelemben: 2005. október 18-i Class International ítélet (C-405/03, EU:C:2005:616, 73. pont); 2012. március 22-i Génesis-ítélet (C-190/10, EU:C:2012:157, 59. pont).

Az eltiltás hatékonyságáról

51. Fontos emlékeztetni arra, hogy az eltiltás elrendelése során az európai uniós védjegybíróságnak biztosítania kell többek között azt, hogy a meghozott intézkedés hatásos, arányos és visszatartó hatású legyen, továbbá azt úgy alkalmazzák, hogy a jogszerű kereskedelemnek ne állítson korlátokat, és hogy az azzal való visszaélés esetére biztosítékok álljanak rendelkezésre.[22]

52. E tekintetben e bíróságnak gondoskodnia kell arról, hogy a védjegy bitorlására vagy annak kísérletére irányuló cselekmények folytatásától való eltiltás – amennyiben ahhoz területi korlátozás kapcsolódik – hatékony maradjon a piac sajátos körülményeire figyelemmel.

53. Megjegyzem, hogy a Bíróság, amikor rögzítette az eltiltás területi korlátozásának lehetőségét a DHL Express France ítélet[23] 48. pontjában, hivatkozott az alapügy körülményeire. Ebből levezethető, hogy eltérő körülményekkel jellemezhető esetekben az eltiltás területi hatályának korlátozása ellentétes lehet az európai uniós védjegy egységes oltalmának céljával.

54. Ez az eset állhatna elő álláspontom szerint akkor, ha azon a piacon – mint a jelen esetben az interneten értékesített szoftverek piacán – fennálló feltételekre figyelemmel, ahol a jogsértés bekövetkezett, azon előfeltevésből kell kiindulni, hogy a jogsértés az Unió egész területét érinti.

55. Ekképpen, az eltiltás elrendelése során az európai uniós védjegybíróságnak figyelembe kell vennie az érintett termékek forgalmazásának módjait is, annak eldöntése céljából, hogy az eltiltás területi hatályának korlátozása nem jár-e azzal a kockázattal, hogy azt megfosztja a hatékonyságától.

Végkövetkeztetések

56. A fentiek összességére figyelemmel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi tartományi ítélőtábla, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

Az a tény, hogy az összetéveszthetőség nyelvi okokból valamely tagállamban vagy tagállamokban kizárható, igazolhatja az európai uniós védjegybíróságok által az európai uniós védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet 9. cikke (1) bekezdésének b) pontja, illetve 102. cikkének (1) bekezdése alapján elrendelt eltiltás területi hatályának korlátozását.

Ilyen korlátozásra akkor kerülhet sor, ha az alperes olyan konkrét érvelést terjeszt elő, amely lehetővé teszi az összetéveszthetőség kizárását valamely tagállamban vagy tagállamokban, és adott esetben erre vonatkozó bizonyítékot szolgáltat. Nem a 207/2009 rendelet 97. cikkének (1)–(4) bekezdése alapján eljáró uniós védjegybíróság feladata annak vizsgálata, hogy az összetéveszthetőség minden egyes tagállam tekintetében külön véve fennáll-e. E bíróság ezenkívül nem korlátozhatja az eltiltás területi hatályát, ha e korlátozás azzal a kockázattal jár, hogy megfosztja az eltiltást a hatékonyságától.

22 — Lásd a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.) 3. cikkét.

23 — 2011. április 12-i ítélet (C-235/09, EU:C:2011:238).